

Aan de raad van de gemeente
LEIDSCHEMENDAM-VOORBURG

Datum 9 april 2013
Onderwerp Verordening verrekening bestuurlijke boete bij recidive
Categorie A
Verseonnummer 832365 / 846921
Portefeuillehouder De heer Rensen
Behandeld door De heer Steeg

1. Samenvatting

Met de invoering van de Wet aanscherping sanctiebeleid SZ-wetgeving per 1 januari 2013 zijn gemeenten verplicht in een verordening vast te leggen, hoe zij omgaan met de verrekening van de (bestuurlijke) boete bij recidive.

Samen met de Klankbordgroep is in de beleidsvoorbereiding een verordening opgesteld, die regelt hoe om te gaan met de verrekening van deze boete met de uitkering van uitkeringsgerechtigden, wanneer zij voor de tweede keer (of vaker) in vijf jaar tijd de inlichtingenplicht hebben geschonden.

De wet regelt de verrekening van de bijhorende boete met de uitkering gedurende drie maanden na constatering en besluit. De wetgever geeft gemeenten de ruimte om deze verrekening vorm te geven.

In deze verordening regelen we dan, dat recidivisten met een bezit van drie keer de toepasselijke bijstandsnorm of meer te maken krijgen met een verrekening van de boete gedurende twee maanden. Daarna wordt de boete conform de terugvorderingsregels met de uitkering verrekend. Voor recidivisten met een bezit tussen éénmaal en drie maal de toepasselijke norm geldt een verrekening gedurende één maand en een verlaging van de beslagvrije voet tot 80% gedurende twee maanden, waarna de terugvorderingsregels gelden. Voor recidivisten met een bezit lager dan éénmaal de toepasselijke norm geldt gedurende drie maanden een verlaging van de beslagvrije voet tot 80%, waarna de terugvorderingsregels gelden.

De verordening wordt gedurende 2013 integraal opgenomen in één verordening voor afstemming, anti-misbruik en verrekening bestuurlijke boete bij recidive. Om te voorkomen, dat uitkeringsgerechtigden worden geconfronteerd met de verrekening gedurende drie maanden, regelen we nu reeds bij verordening deze op de uitkeringsgerechtigde afgestemde aanpak. We voorkomen hiermee, dat ernstigere gevolgschade op andere terreinen binnen het leven van de uitkeringsgerechtigde ontstaat.

2. Inleiding

Sedert 1 januari 2013 zijn de Wet aanscherping sanctiebeleid SZ-wetgeving en de Wet Huisbezoeken van kracht. De eerste wet regelt de wijze waarop de boete voor schending inlichtingenplicht wordt opgelegd binnen de socialezekerheidswetgeving en de tweede wet regelt de wijze waarop een huisbezoek mag worden uitgevoerd.

Het doel van de wetten is het bewaken van de uniformiteit bij schending van de inlichtingenplicht, een lik-op-stukbeleid en het behouden van het sociale draagvlak voor de sociale zekerheid door streng te handhaven.

De ontwerpverordening is een cocreatie van college en de Klankbordgroep. Om deze reden (zoals ook is omgegaan met de andere verordeningen op het werkterrein van Werk en Inkomen) is de ontwerpverordening niet vrijgegeven voor inspraak. Het advies van de Klankbordgroep is als bijlage bijgevoegd. De deelraad Sociale Zaken van de Participatieraad kan gevraagd of ongevraagd advies geven. Aan de deelraad zonden wij de ontwerpverordening toe.

3. Inhoudelijke toelichting

De wetgever beoogt uniformiteit in de wijze waarop door de uitkerende instanties gesanctioneerd wordt, te creëren. Meer dan vóór 2013 regelt de wetgever de sanctionering, wanneer een uitkeringsgerechtigde onjuiste gegevens aan de uitkerende instantie verstrekt. Gemeenten, UWV en SVB hebben een beperktere vrijheid binnen de sanctioneringsprocedure. Toch laat de wetgever ruimte aan de uitkerende instanties om eigen beleid te voeren.

De invoering van deze wetten brengt met zich mee, dat gemeenten diverse verordeningen en regels moeten aanpassen. Een logisch gevolg daarvan is, dat ook het gehele handhavingsbeleid van sociale diensten wordt herzien.

a. Wettelijk kader

De invoering van de genoemde wetten heeft tot gevolg, dat onder meer de Wet werk en bijstand (WWB) is aangepast. De schending van de inlichtingenplicht (fraude, denk aan niet opgeven van inkomsten of niet doorgeven van een veranderde samenlevingsvorm) was voorheen geregeld in artikel 18 van de WWB. Op gemeentelijk niveau regelde de Afstemmingsverordening de sanctie. De sanctie is nu in artikel 18a van de WWB en het onderliggende Boetebesluit socialezekerheidswetten geregeld. Dit geeft gemeenten minder vrijheid om de hoogte en de duur van de sanctie te bepalen.

Deze maatregel van rijkswege heeft tot gevolg, dat de volgende documenten moeten worden aangepast:

- Afstemmingsverordening
- Anti-misbruikverordening

- Invoering verordening Verrekening bestuurlijke boete bij recidive
- Beleidsregels terugvordering, invordering en verhaal
- Invoering beleidsregels boete (optioneel)
- Beleidsplan (Hoogwaardig) Handhaven
- Controleplan
- Protocol Huisbezoeken

Thans is met name de invoering van de verordening Verrekening bestuurlijke boete bij recidive van belang. In deze verordening stelt de gemeente nadere regels aangaande de vormgeving van de verrekening.

In de loop van 2013 zal een voorstel aan u worden gedaan om deze verordening integraal op te nemen in de nieuwe geïntegreerde Afstemmingsverordening/Anti-misbruikverordening.

Deze geïntegreerde verordening wordt voorafgegaan door een beleidsnota Informatiegestuurd Handhaven, de "opvolger" van het beleidsplan Hoogwaardig Handhaven.

Het wachten op deze nota en deze geïntegreerde verordening brengt met zich mee, dat recidivisten worden geconfronteerd met een verrekening van de boete gedurende drie maanden. In meerdere gevallen leidt dat tot ernstige gevolgschade, waarbij u denkt aan huiszuitzetting, sociaal isolement of frustratie van het re-integratietraject. Door rekening te houden met de individuele omstandigheden van de recidivist (en het gezin) wordt deze gevolgschade zoveel mogelijk voorkomen, terwijl tegelijkertijd vorm wordt gegeven aan het strictere beleid van rijkswege.

Tot die tijd is het dan ook van belang om een verordening Verrekening bestuurlijke boete bij recidive te kennen.

Wanneer wordt een boete opgelegd en wanneer is er sprake van recidiveboete?

Wanneer een uitkeringsgerechtigde de inlichtingenplicht, zoals die is vastgelegd in artikel 17 van de WWB, schendt, leggen we geen maatregel meer op, maar een boete. De hoogte van de boete is geregeld in het Boetebesluit (van rijkswege). Daarnaast wordt het benadelingsbedrag, als dat er is, teruggevorderd.

Als een uitkeringsgerechtigde binnen vijf jaar opnieuw de inlichtingenplicht schendt, wordt een hogere boete opgelegd. Deze boete wordt - in tegenstelling tot de eerstgenoemde boete die teruggevorderd wordt met inachtneming van de terugvorderingsregels en de beslagvrije voet - verrekend met de uitkering gedurende maximaal drie maanden. Gemeenten hebben de vrijheid om de hoogte en de duur van die laatste verrekening naar believen vorm te geven.

b. Huidig beleid en bestaande kaders

Op dit moment is de sanctionering bij schending inlichtingenplicht geregeld in de Afstemmingsverordening. Deze sanctie noemen we "maatregel". Voor de schending van de inlichtingenplicht mag geen maatregel meer worden opgelegd. Het huidige beleid kent een korting op de uitkering gedurende een zekere periode. Deze korting wordt maandelijks gedurende die periode in mindering gebracht op de uitkering, waarbij rekening gehouden wordt met de persoonlijke situatie.

In elke gemeente in Nederland is deze maatregel anders geregeld. De wetgever beoogt uniformiteit en heeft de sanctie bij schending inlichtingenplicht nu geregeld in de wet.

In onderstaande schema's gaan we dieper in op de verschillen tussen maatregel en boete enerzijds en de verrekening anderzijds. We hebben een vergelijking van de oude met de nieuwe situatie opgenomen. Als u de twee tabellen naast elkaar legt, ziet u in één oogopslag de verschillen.

<i>Oude situatie</i>	
Afstemmingsverordening	
Schending inlichtingenplicht "Maatregel"	
Zonder benadelingsbedrag	
* Waarschuwing * Korting van 10% gedurende 1 maand (meestal tussen circa € 90,00 en circa € 130,00)	
BIJ RECIDIVE * Korting van 20% gedurende 1 maand bij herhaling binnen 1 jaar	
Met benadelingsbedrag (Bb)	<i>korting in € bij benadering</i>
* Bb < 1000 korting 10% gedurende 1 maand	90-130
* Bb 1000-2000 korting 25% gedurende 1 maand	225-325
* Bb 2000-5000 korting 50% gedurende 1 maand	450-650
* Bb >5000 korting 100% gedurende 1 maand	900-1300
BIJ RECIDIVE	
* Bb <1000 korting 20% gedurende 1 maand	180-260
* Bb 1000-2000 korting 50% gedurende 1 maand	450-650

*Bb 2000-5000 korting 100% gedurende 1 maand 900-1300	
*Bb >5000 korting 100% gedurende 2 maanden	2x900-1300

<p><i>Nieuwe situatie</i></p> <p>Verordening Verrekening bestuurlijke boete bij recidive</p> <p>Schending inlichtingenplicht "Boete" en "Recidiveboete"</p>
<p>Zonder benadelingsbedrag</p> <p>Afzien van opleggen boete, schriftelijke waarschuwing Opleggen conform artikel 18a WWB en Boetebesluit ad € 150,00</p> <p>BIJ RECIDIVE Opleggen conform artikel 18a WWB en Boetebesluit ad € 150,00 bij herhaling binnen 5 jaar, verrekening ineens</p>
<p>Met benadelingsbedrag (Bb)</p> <p>Onafhankelijk van het benadelingsbedrag wordt een boete opgelegd van ten minste € 150,00 en ten hoogste € 3.900,00. De boete is altijd van dezelfde hoogte als het benadelingsbedrag. De recidiveboete is 150% van het benadelingsbedrag. Hier geldt evenzo ten minste € 150,00 en ten hoogste € 3.900,00. De recidiveperiode is 5 jaar (10 bij gevangenisstraf in het verleden) en is daarmee fors hoger dan bij een maatregel (1 jaar) De verrekening van de recidiveboete is als volgt: * 2 maanden met de volledige uitkering bij bezit van ten minste 3x de toepasselijke bijstandsnorm * 1 maand volledig en dan 2 maanden een beslagvrije voet van 80% bij bezit van 1-3x de norm * 3 maanden een beslagvrije voet van 80% bij bezit <1x norm (hierna gelden de verrekeningsregels, zoals die in de beleidsregels Terugvordering zijn vastgesteld)</p>

NB

Bij overschrijding van het aangiftebedrag wordt door de Sociale Recherche aangifte gedaan bij het Openbaar Ministerie. Dan wordt geen boete opgelegd. Naast de boete wordt ook het benadelingsbedrag zelf uiteraard teruggevorderd. Voorts verstaan we onder bezit: vermogen zonder schulden. In de praktijk betekent dat, dat we de saldi van de rekeningen en de waarde van de auto's betrekken in de vaststelling van de hoogte van het bezit.

c. Toekomstige ontwikkelingen

In de nabije toekomst integreren we de drie verordeningen tot één verordening Informatiegestuurd handhaven. Deze verordening omvat de Afstemmingsverordening, de anti-misbruikverordening en de verordening die thans voorligt. Naast de wet biedt ook de beleidsnota Informatiegestuurd Handhaven de basis voor deze geïntegreerde verordening.

In de uitvoering organiseren wij een nulmeting om de gevolgen van de invoering van de wet en het gewijzigd beleid te kunnen monitoren.

Het rijksbeleid beoogt een stevige terugdringing van fraude en de vergroting van de pakkans. De ontwerpverordening is een onderdeel van dit beleid. Het beleid als geheel zal leiden tot een terugdringing van het aantal fraudegevallen, mede omdat er een preventieve (waarschuwendende) werking is door de communicatiecampagne vanuit het Rijk. In de beleidsnota gaan we hierop verder in.

d. Koppeling beleid aan de uitvoering

De uitvoeringsorganisatie is betrokken bij de ontwikkeling van het beleid en de voorliggende verordening. De uitvoeringsorganisatie heeft voorlichting gehad en enkele cursussen gevolgd. Op deze manier is de uitvoeringsorganisatie op de hoogte van de boete en de recidiveboete. In teamoverleggen zal de verordening worden toegelicht. De uitvoeringsorganisatie maakt zelf een werkinstructie. Deze zal zich met name toespitsen op de wijze waarop men omgaat met het begrip "bezit" en het proces na constatering van de herhaalde schending van de inlichtingenplicht.

4. Financiële toelichting en risico's

De aanscherpingswet schrijft voor, dat er boetes worden opgelegd voor de schending van de inlichtingenplicht. Als er een benadelingsbedrag is, wordt dat bedrag (teveel betaalde uitkering) teruggevorderd.

Waar in het verleden voor de schending een maatregel werd opgelegd met een zekere hoogte en duur, zal dat nu een boete zijn. De beleidskeuzes die gemeenten hebben, nemen niet weg, dat de boetes en benadelingsbedragen in beginsel volledig worden teruggevorderd, verrekend of ingevorderd. Boetes en benadelingsbedragen vallen onder "fraude". Fraudeurs hebben geen toegang tot de schuldhulpverlening.

De termijn van terugbetaling is op grond van de beleidskeuzes langer. Deze termijn is dan maximaal tussen 10 en 24 maanden langer.

Om een exacte berekening te maken van de verrekenende boetes zullen we veel aannames moeten doen. De berekening is afhankelijk van vele factoren. Evenzo gaat men in de oude situatie uit van percentages horende bij categorieën. In de nieuwe situatie kijkt men bij afstemming van de boete naar het benadelingsbedrag, We geven op basis van de eerdere vergelijking een voorzichtige schatting van de "opbrengsten" in de oude en nieuwe situatie.

We doen een aantal aannames in de voorbeeldberekening:

- 200 uitkeringsgerechtigden schenden jaarlijks de inlichtingenplicht
- 100 gevallen gaan niet gepaard met een benadelingsbedrag
- 100 gevallen gaan gepaard met een benadelingsbedrag
- Gemiddeld benadelingsbedrag is € 500,00
- De 100 benadelingsgevallen zijn gelijkelijk over de categorieën verdeeld
- Er zijn 20 recidivisten in jaar 1
- In de volgende vier jaren zijn er per jaar 5 recidivisten
- Alle bedragen worden netto verrekend en/of teruggevorderd
- De recidive werkt door in vijf jaar bij de boete en één jaar bij de maatregel
- De gemiddelde netto uitkering is € 1.100,00
- De in de tabel genoemde bedragen zijn zonder de benadelingsbedragen
- Waarschuwingen, verlagingen en afzien laten we buiten beschouwing

<i>OUD</i>				
Zonder benadelingsbedrag				
100 gevallen	10% inhouding	110x100	11000	A
Met benadelingsbedrag				
100 gevallen				
25 <1000	10% inhouding	110x25	2750	
25 1000-2000	25% inhouding	265x25	6625	
25 2000-5000	50% inhouding	550x25	13750	
25 >5000	100% inhouding	1100x25	<u>27500</u>	PLUS

			50625	B
Recidive				
5 <1000	20% inhouding	220x5	1100	
5 1000-2000	50% inhouding	550x5	2750	
5 2000-5000	100% inhouding	1100x5	5500	
5 >5000	2x100% inhouding	2200x5	<u>11000</u>	PLUS
			20350	C
A+B+C			81795	

<i>NIEUW</i>				
Zonder benadelingsbedrag				
100 gevallen	€ 150,00	150x100	15000	A
Met benadelingsbedrag (gemiddeld € 500,00)				
100 gevallen				
100 ongeacht categorie		500x100	50000	B
Recidive				
20 ongeacht categorie	jaar 1	750x20	15000	
5x4 ongeacht categorie	jaar 2-5	750x20	<u>15000</u>	PLUS
			30000	
A+B+C			95000	

In de oude situatie wordt in eenzelfde situatie over een zeker jaar € 81.975,00 minder aan uitkeringen uitgegeven. In de nieuwe situatie wordt dat bedrag niet minder aan uitkeringen

uitgegeven. In tegenstelling daartoe wordt € 95.000,00 aan boetes opgelegd. Uitgaande van het gemiddelde benadelingsbedrag ad € 500,00 zou de recidiveboete in alle gevallen kunnen worden verrekend.

Het rijksbeleid beoogt een stevige terugdringing van fraude en de vergroting van de pakkans. De ontwerpverordening is een onderdeel van dit beleid. Het beleid als geheel zal leiden tot een terugdringing van het aantal fraudegevallen, mede omdat er een preventieve (waarschuwendende) werking is door de communicatiecampagne vanuit het Rijk. In de beleidsnota gaan we hierop (en dat met name de financiële consequenties) verder in.

5. Communicatie

De afdeling Communicatie ontvangt een afschrift van de oplegger. Met deze afdeling bekijken we de wijze waarop we de invoering van de verordening onder de aandacht brengen.

In mei 2013 zal het themanummer Handhaving in de nieuwsbrief voor de uitkeringsgerechtigden worden verspreid.

6. Conclusie en voorstel

Samengevat treft u hieronder de bijhorende bepalingen aan:

- Voor rechthebbenden met een bezit (vrij te laten bescheiden vermogen, exclusief schulden) ter hoogte van driemaal of meer de toepasselijke bijstandsnorm geldt de verrekening van de boete gedurende twee maanden. Daarna gelden de terugvorderingsregels, waarbij we uitgaan van een beslagvrije voet van 90%.
- Voor rechthebbenden met een bezit tussen éénmaal en driemaal de toepasselijke bijstandsnorm geldt een verrekening van de boete van één maand en daarna een verrekening met de uitkering met inachtneming van de beslagvrije voet ter hoogte van 80%. Na deze drie maanden gelden de terugvorderingsregels.
- Voor rechthebbenden met een bezit minder dan éénmaal de toepasselijke bijstandsnorm geldt een verrekening van de boete met inachtneming van de beslagvrije voet ter hoogte van 80%, gedurende drie maanden. Na deze drie maanden gelden de terugvorderingsregels.
- Rechthebbenden voor wie huisuitzetting dreigt, worden geconfronteerd met een verrekening van de boete gedurende drie maanden met inachtneming van de beslagvrije voet ter hoogte van 90%.
- Openstaande boetes worden meegenomen in de verrekening.

Op deze wijze geven we inhoud aan het rijksbeleid met voorkoming van ernstige gevolgschade.

Wij vragen u de verordening Verrekening bestuurlijke boete bij recidive vast te stellen met ingang van de publicatiedatum.

burgemeester en wethouders van Leidschendam-Voorburg,

mr. ing. J. Eshuis
secretaris

drs. J.W. van der Sluijs
burgemeester

Bijlage(n) bestemd voor de raad:

Registratiekenmerk:

842039

834194

834193

Onderwerp:

verordening Verrekening bestuurlijke boete bij recidive

advies Klankbordgroep

brief Participatieraad